

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Fjärde ärg. N: 22/23.	Prenumerationspris. 1 månad Mr. 12: — I Sverige: 1 månad Kr. 0: 75 I Finland: 1 månad Fmk. 1: 50	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddaregaten 3, Reval.	Annonspris. 2 mk. pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	20 juli. 1921.
---------------------------------	---	--	--	-----------------------

Ett svenskt läroverk.

För över ett år sedan diskuterades i Kustbons spalter frågan angående vår folkhögsskola, som då höll på att grundas. Denna fråga intresserade en stor del av tidningens läsare. Nu ha vi en annan brännande fråga, som icke är mindre viktig, nämligen planen att söka få till stånd ett estlands-svenskt gymnasium. För sitt nationella fortbestånd äro Estlands svenskar i stort behov av bildning. Om vi, som annars äro den minsta minoriteten här i landet, i kulturellt hänseende bli efter andra nationer, så är det snart ute med oss, och efterblivna äro vi för resten redan. I brist på bildade krafter kunna vi knappast så mycket som beklåda ett vanligt ämbetsverk med svenskspråkiga män, för att icke tala om lärarebristen, som år från år gör sig allt mer och mer kännbar. Hur skall det gå i framtiden? Vi behöva egna chefer, egna kanslisters och framför allt egna jurister. Vi måste i kulturellt hänseende bli minst jämnstarka med våra grannar, annars kunna vi icke hålla ut i längden och vore dömda till undergång. Ett svenskt gymnasium vore ett stort steg framåt för oss — jag skulle ha lust att säga den enda räddningen för framtiden.

Ett svenskt läroverk vore icke så svårt att få till stånd. Det behöves bara ett tillräckligt stort antal elever, så skulle staten

På grund av de stegrade priserna för papper, tryckning och porto se vi oss — i stället för att höja på prenumerationsavgiften, ty många ha betalat till årets slut — tvungna att under ett par sommarmånader utge tidningen endast efter varannan vecka. Efter detta dubbelnummer kan dock tidningen icke utges förr än i slutet av augusti, då våra frivilliga arbetskrafter på redaktionen vänt tillbaka från sin semester.

underhålla ett sådant helt och hållet. Lärarkrafter borde vi kunna få utifrån. Enligt republikens skolstadga är folkskolan bottenskola. På den 6 klassiga folkskolekursen följer ett 5 klassigt gymnasium, och det borde verkligen icke bli så svårt att få elever för en sådan anstalt, om levnadsomkostnaderna icke ställa sig alltför dyra. F. n. besöka ju en del svenskar estniska skolor i städerna, och folkhögskolan hade flera sökande än den någonsin kunde ta emot. Helt säkert skulle då ett nyöppnat eget läroverk ännu mera väcka intresset för bildning bland svenskarna — dessutom kunde man ju göra propaganda för saken och till en början skaffa stipendier för de fattigare. Vid gymnasiet vore det sedan en lätt sak att anordna längre eller kortare lärarekurser,

så skulle också lärarbristen bli avhjälpt, då det ju icke är tänkbart att staten dessutom skulle underhålla ett seminarium för de fåtaliga svenskarna.

Ett gymnasium är en sak, som vi med allvar skola börja tänka på. Det är rent av ett livsvillkor för oss.

Den lämpligaste platsen för det blivande läroverket torde vara Reval, men även Hapsal och t. o. m. ett gods ute på landsbygden torde i mer än ett hänseende kunna ifrågasättas.

N. B.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget "Eesti Lloid."

En sak, som våra goda svenskar mer än hittills borde beakta, är försäkring av liv och egendom.

I utlandet äro försäkringar allmänna. Alla hus äro brand- och största delen personer livförsäkrade. Här är man så rädd för de små utgifterna och tror icke att man skall få igen sina pengar. Låter man försäkra sitt liv och sin egendom i "Eesti Lloid" kan man vara säker på att man handlar klokt. Bolagets försäkringar äro fullt säkra och garanterade genom återförsäkringar i utlandet, så att t. o. m. om vårt rikets grundvalar skulle vackla, skulle ändå en försäkring i bolaget förbli i sin kraft. I spetsen för företaget står en utlänning, som är varmt intresserad för alla svenska företag här i landet. Då och då hör man om eldsvådor ute i byarna. Tänk huru bra det vore att i sådana fall ha sina hus brandförsäkrade! Er familjs framtid och även Er egen ålderdom blir tryggad genom livförsäkring och Era hus och annan egendom sättas i säkerhet genom brandförsäkring. Isynnerhet unga borde med fördel begagna sig av detta enastående tillfälle och låta livförsäkra sig. Livförsäkringen kan även ske på ett visst antal år, 15, 20 eller 25 år, då man själv kan lyfta summan. Bästa och säkraste stället för brand- och livförsäkring är på "Eesti Lloid." Noggranna upplysningar lämnas bland annat av N. Blees, som träffas på Kustbons redaktion och Svenska Folksekretariatet.

Ett livsöde.

En enkel nutidsskildring ur revallivet.

Gatan var smal och buktande, som de flesta mindre gatorna i den medeltidsaktiga staden. Ur de små butikerna, upptagna av hantverkare av olika slag, trängde en unken lukt och man kunde aldrig vara säker att icke få ett ämbares eller en hinks innehöll över sig, då man passerade den trånga gränden, som utgjorde en passage mellan två av de större, mera trafikerade gatorna.

Ungefär i mitten av gränden låg ett grått tvåvåningshus av sten, förvittrat och illa medfaret av åldern med en medeltidsaktig, antik prägel över sig. Huset hade säkerligen en gång i tiden tillhört någon förnäm adlig familj, om man fick döma efter de riddarstatyer, skulpturer och konstnärligt anbrakta utsprång, som en gång i tiden smyckat detsamma, ty nu voro dessa konstverk och prynder illa medfarna av väder och vind och tidens inget skonade, tärande tand. Hela nedre våningen av det rymliga huset hade tagets i anspråk av ett tryckeri. I den övre residerade en del tjänstemannafamiljer, utom i ett litet hörnrum, där en ung flicka, en klädsömmerska, slagit sig ned. Där satt hon hela dagarna vid det lilla fönstret, som vette mot den trånga och mörka bakgården, flitig och strävsam, med det mörklockliga huvudet nedböjt över arbetet. Hon var blek och sjuklig, säkerligen av det myckna stillasittandet, men väl ock av nattvak och överansträngning vid symaskinen, vars surr ofta hördes långt in på nätterna.

Jag hade hyrt ett rum i gårds- huset, och mitt fönster i andra våningen låg mitt emot den lilla sömmerskans! Det var en vårdag i slutet av april, som jag flyttat in och tagit min nya bostad i anspråk. Vid denna tid höll jag på med en bok och satt därför nästan hela dagarna fastnitad vid mitt skrivbord. När jag så fick en hård nöt att knäcka, genom att händelsernas tråd i min bok trasslade in sig, upphörde pennan att raspa för en stund, varvid jag lät blicken tankfullt glida ut på den mörka gården, där den, för att få en hållpunkt, ofta hakade fast sig vid det öppna fönstret mitt emot, från vilket symaskinens flitiga surr trängde, och där jag såg min granne nedböjd över arbetet.

Hon tyckte säkert mycket om blommor, ty hela fönstret var uppfyllt av vackra, ofta blomman-

de krukväxter, och på bordet, där symaskinen var placerad, syntes icke så sällan en bukett med vita eller röda rosor. Och själv såg hon ut som en vit ros, då hon någon gång lyfte på det bleka, finhyllta ansiktet och lät blicken från de stora mörka, allvarliga ögononen glida ut på gården, utan att dock synas se något, ty blicken var drömmande och inåtvänd, som den skådat något långt bort i fjärran.

Det blev mig snart en vana vid arbetet, då jag spann vidare på händelsernas röda tråd i min roman, att låta mina blickar vila vid det lilla blomtäckta fönstret mitt emot, den enda trevliga och ljusa hållpunkt på hela den mörka, smutsiga gården. Därigenom fick jag så småningom ett särskilt intresse för min granne, som alltit såg så blek och ansträngd ut. Sällan lyfte hon upp huvudet från arbetet, om icke för att vattna och tillse blomväxterna i fönstret eller inandas rosornas ljuva doft på bordet. Ofta trängde en torr, ihålig hosta ut genom det öppna fönstret, som ingav mig riktiga farhågor för den lilla flitiga sömmerskan. Hennes bröst var säkert angripet av det myckna stillasittandet inomhus såväl som från nattvak och överansträngning vid arbetet, och den krumma, framåtböjda kroppsställning hon var tvungen att intaga vid sömnen inverkade säkest även menligt på bröstet.

Den elaka hostan tilltog — och en dag saknade jag det mörklockiga huvudet bakom det blomtäckta fönstret. Genom värdinnan fick jag höra, att hon låg svårt sjuk, i sista stadiet av den allhärjande tuberkulosen.

Jag kände det så tomt och ödsligt nu, när jag under arbetet lät blicken glida över till det lilla fönstret. Rosorna på bordet voro borta och blomväxterna i fönstret sågo slokade och förtvinade ut. Det fanns nu ingen, som skötte och omhuldade dem så

ömt och omsorgsfullt som den lilla sömmerskan gjort.

Det sved mig i hjärtat, när jag tänkte på den lillas sorgliga och tragiska öde. Ehuru vi aldrig råkats eller talat vid varandra hade jag dock genom mina studier i fönstret lärt mig att hålla av och fäst mig vid min lilla granne.

Hon låg nu hjälplös och vanmäktig i sin bädd, i stark feber, en bruten ros, dömt att vissna och dö ut innan den riktigt hunnit slå ut i blom.

* * *

När jag på morgonen, för tre dagar sedan, blickade ut på gården, fick jag se att gardinerna för fönstret mitt emot voro lätt fördragna. Jag förstod, att det var ett tecken till att den lilla sömmerskan var död.

I dag var jag och beställde en krans av vita rosor. Den är ämnad som en tacksamhetsgård åt min lilla granne, för vad hon omedvetet varit för mig under arbetet, och den skall följa hennes kista, då hon i morgon lämnar den mörka gården, på sin sista färd till den lummiga kyrkogården utanför staden.

Erik P - n.

Nargö.

Samtidigt med svenska sångkörens från Reval utfärd till Nargö den 18 juni, som omtalades i förra numret, anordnade öborna en större svensk fest till förmån för öns folkskola. Festen krävde många förberedande arbeten. Varken kvinna eller man fick vara överksam.

Vi hade fått löfte om att revalsvenskarna skulle utföra ett lustspel, och det beredde oss inte så litet huvudbry, hur scenen skulle se ut. Efter många om och men kom man dock överens om att uppföra en scen på skolhusets veranda. Dagarna förut högg och hamrade männen hela dagen för att få i ordning vad dem ålades, medan kvinnorna gjorde

de allt vad de kunde för att få det att se ut så trevligt som möjligt i rummet som skulle användas till buffet. Utstyrseln var också mycket smakfull. Heder och ära åt våra damer!

Inte heller männen misslyckades i sina arbeten. Var och en som anförtratts något, som skulle göra festen trevlig, skötte sin sak med iver.

Så kom den egentliga festdagen. På förmiddagen såg det ut att bli regenväder men på eftermiddagen blev det vackert.

På förmiddagen sjöng svenska sångkören, som redan lördags eftermiddagen anlät från Reval, under hr. Hackers ledning några andliga sånger inför en intresserad publik. Vid kl. 3 tiden e. m. började själva festen. Inträdesbiljetter såldes vid porten, där en estnisk och en svensk flagga svajade. Snart var varenda sittplats upptagen och festen började med att sångkören sjöng många intressanta sånger. Sedan följde lustspelet "Ludvens Vattenskräck, som mästertligt framfördes. Spelet besvarades med ihållande applåder från publiken. Därefter följde deklamation av hr. Hallin.

Sedan samlades man vid kaffe- och smörgåsborden och åt och drack med god aptit. När man sålunda stärkt sin kropp med dess nödortf, samlades man åter på gårdsplanen framför verandan. Nu skulle man prisa damernas handarbeten. Mycket riktigt. Här uppvisades saker, som voro berömda värda. Ären här visade nargökvinnorna vad de duga till. Detta tycktes också publiken snart ha klart för sig, ty varje sak såldes för sitt mångdubbla värde. När således den sista saken bortauktionerats, intog musikkåren sin plats, och allt det föregående efterföljdes av folklekar. Man lekte och var glad. Under leken glömde man dock inte bort kaffetären och smörgåsen.

Kl. 1/2 9 lemnade revalsborna festen, emedan båten redan kl. 9 skulle föra dem tillbaka till

Reval. Maskinen strejkade dock så att man var tvungen att anlita en mindre båt. Alla fingo inte plats i den lilla båten och en del utav herrskapet var trunget att stanna ännu en natt på Nargö.

Festen avslutades kl. 11 och alla gingo belåtna hem.

Nettobehållningen av festen är över 20.000 emk., vilken summa tillfaller öns folkskola.

Slutligen ett varmt tack till revalsborna samt alla som bidragit till att göra festen trevlig!

Norgöbo.

Livstecken från Gammalsvenskby.

En värdig medarbetare ber oss införa följande översättning av ett av honom erhållt brev på ryska språket från Gammalsvenskby:

Gammalsvenskby 12 juni 1921.

Kollega B.!

Sänder Eder och alla som känna oss de hjärtligaste hälsningar. Anders Buskas meddelade mig Edert brev. Jag är glad att Ni ej glömt Edra bröder i Ukraina. Våra orter voro, som Ni kanske redan vet, krigsskådeplats och ha vi mycket fått lida, men nu är det lugnt och stilla. Vintern var mycket torr och nu är det en ännu intensivare torka. Det blir ej någon skörd. Vi lida stor brist på kläder och fotbeklädnad. Hitills ha vi ej lidit hungersnöd, men blir det ingen skörd, så kommer kampen mot hungersnöden såsom den sista kampen för oss. Bröd finnes ej i reserv. Om vintern härjade tyfus och skarlakansfeber. Från 1 januari 1921 till 1 juni dog 50 människor, d. v. s. 16 delen av hela befolkningen. Nu har smittan bekämpats. Sänd hälsning till Joh. Nyman, J. Nyman, H. Pöhl och alla andra, som känna oss. Skriver på ryska, för att brevet fortare skall komma fram. Skicken om möjligt svenska tidningar och alma-

nackor. Skriven hur Ni mår. Jag erhöill nyligen brev från Riga.

Kr. Buskas.

P. C. Ф. C. P.

Украйна, Херс. губ.

Старошведскос.

Lärarekurserna i Birkas.

Som bekant pågå f. n. de svenska lärarekurserna i Birkas. På kursen undervisa rektorerna Kaleb Andersson, Birkas, och Einar Spjut, Kronoby. Från Uppsala väntas en lärare till. Som lärare i estniska språket reser från den 1 augusti herr N. Andresen från Reval dit ut. Kursdeltagarnas antal är 18. Staten lämnar omkr. 40.000 emk understöd, och kursdeltagare, som efter genomgången kurs avlägga examen inför en examenskommitte, vars ordförande utses av Bildningsministeriet, erhålla enahanda rättigheter med kursdeltagare, som genomgått de av staten anordnade estniska lärarekurserna.

S. O. V: s insamling.

S. O. V. har här i landet igångsatt en insamling för folkhögskolan och de kulturella strävandena.

Tills dato har Redaktionen fått uppgifter på följande inkomna summor:

	Emk.
Eesti Lloid	5.000.
Frk. Mina Hamberg, Reval,	150.

För de medel, som inkommit på andra listor redovisas i nästa nummer.

Snart komma listor att utsändas även till landsbygden och hoppas vi då att var och en gör sitt bästa för saken samt offrar en skärv för S. O. V. I nästa nummer utförligare om insamlingen, som är av största vikt och betydelse för bildnings- och svenskhetsarbetet.

Bokgåva till folkhögskolan.

En vän till estlandssvenskarna i Finland, som icke vill att hans namn skall omnämnas, har skänkt en mycket vacker bokgåva till Birkas folkhögskola. Gåvan består av omkr. 25 värdefulla böcker, köpta i Helsingfors. Bland arbetena må nämnas: Inledn. till Religionsvetenskapen, Tiele, Platon, Heikel, På helig och ohelig mark, Tallqvist, Runebergsskaldskap, Svenska Folket 1909 och Svenska Folket nu, Joh. Bergman, Vitterhetens Utveckling, Estlander, Jean Sibelius, Furuholm m. m.

För den kärkomna bokgåvan frambäres härmed ett varmt tack.

För S. O. V. styrelse

N. B.

Gåva till folkhögskolan.

Skriftställare J. Blees, Stockholm, meddelar, att Husqvarna även skänkt en symaskin till folkhög skolan.

Varmt tack!

För S. O. V. styrelse

N. B.

Vargens uppträdande i Rickholtz.

I denna tidning har det då och då stått att vargen varit synlig i de svenska bygderna. En stor del trodde icke ryktet, emedan vargen, som ju för 20 år sedan var mycket vanlig här i våra bygder, numera helt och hållet hade försvunnit. Förr var det mycket vanligt, att vargen i herdarnas åsyn hoppade i fårhoppen, knyckte till sig ett får, slängde det på ryggen och försvann i skogen, utan att mycket bry sig om herdarnas rop och hundarnas skall. På vintern kommo vargarna på nätterna fram ända till boningsbusen och fångade gårdshundar, med vilka de i brist på bättre höllo till godo. Att dessa skad-

liga rovdjur nu åter skola börja trivas här, är icke vidare glädjande, men ryktet tycks i alla fall vara sant. I Rickholtz ha flera sett den fruktade "fårtjuven", men någon större skada har han ännu icke gjort. I Höbring har det inträffat, att vargen tagit ett lamm, men då folk och hundar sprungo till hjälp, har han i hastigheten, då han skulle fatta bättre tag i det, varit tvungen att lämna sitt rov, som var alldeles oskadat. Man påstår, att vargarna, där de synts i Rickholtz, Ormsö, Neve, Wichterpal och Korkis, äro mycket skygga för folk. Man antager, att det är djur, som av kriget skrämmts hit från Ryssland, vargarnas hemland.

Odinsholm.

Odinsholm har hemsökts av en hemskt magsjukdom, som man misstänker vara kolera. Redan två dödsfall i ett litet samhälle på 100 personer. Smittan tycks ha kommit från Reval. För några veckor sedan voro några öbor inne i Reval. En av dem insjuknade och dog sedan hemma på ön. Nu ha flera insjuknat i den hemska magsjukdomen.

Skördeutsikter.

Höet är till en stor del redan bergat ute i de svenska bygderna. Skörden är i år mindre god, då växten hindrades av torka. Själva skörden har också stundom avbrutits av regn under sista dagarna. Även vinterrågen har på många ställen lidit av torkan och äro utsikterna icke så goda. Vårsåden är däremot något bättre.

Runö gamla kyrka till Reval.

Museet i Reval ligger i underhandling om den gamla kyrkan på Runö. Den hade först hembjudits åt Skansen, Stockholm, men man har varit av den uppfattningen att Skansen inte av ekonomiska skäl borde reflektera på köpet.

Premiärministern besöker Runö.

Riksdagen reste den 10 juli från Arensburg till Runö för att lära känna öns natur, dess ekonomiska möjligheter samt befolkningens önsningar. Runöborna voro mycket glada och högtidligt stämde över att få besök av Rikets Äldste. De klagade sin nöd och framförde sina önsningar. Befolkningen önskar i fortsättningen höra till Estland, ty deras ekonomiska utveckling fordrar det bl. a., då ju deras huvudsysselsättning är säljakt, som måste företagas på de estländska öarna och kusterna. I sällskap med premiärministern voro Riksdagsmännen Seljamaa, prof. Paldrock samt några konstnärer och andra mera framstående personer.

Riksdagen.

Riksdagen, som under sommarens haft ett litet avbrott i arbetet, har den 12 juli åter börjat sessionerna. Huvudfrågan under den närmaste tiden är statens inkomster och utgifter för 1921, som förberetts av underkommissioner och utarbetats av finansutskottet.

Luftpost Stockholm — Reval.

Generalpoststyrelsen begär be- myndigande att träffa avtal med Svenska lufttrafikbolaget, som vill försöka åtaga sig uppgiften att under tre månader utföra två flygturer i veckan Stockholm — Reval och därvid medföra post.

Generalpoststyrelsen tror att genom ett accepterande av bolagets anbud en förbättring av den för närvarande mindre tillfredsställande postbefordringen mellan Sverige och Estland kunde vara att vinna. Den turliga bolaget uppgjort går ut på att flygningarna skulle äga rum tisdagar och fredagar med avgång från Stockholm kl. 10.30, ankomst till Reval kl. 1.30, avgång därifrån kl. 3 och

återkomst till Stockholm kl. 6. Starten skulle ske den 15 juli. I ersättning för denna luftpostbefordran har Svenska lufttrafikbolaget betingat sig ett belopp av 600 kr. för enkel tur från Stockholm till Reval. För postbefordran i den andra riktningen har, enligt uppgift, ersättning till bolaget ställts i utsikt från estnisk sida. Den fordrade ersättningen kan, enligt generalpoststyrelsens mening, icke anses oskäligen.

Något tilläggsporto skulle icke upptagas för på detta sätt befordrade postförsändelser. Generalpoststyrelsen säger sig ha anledning förmoda att, om s. k. luftporto nu skulle upptagas inom Sverige för försändelser med ifrågavarande luftpostlinje, skulle de till befordran förekommande postkvantiteterna bli synnerligen obetydliga.

(Dagens Nyheter).

Sockers- och mjölprisen sjunka.

I många affärer i Reval i mitten av staden säljes det bästa sockret redan för 24 mk. och vetemjöllet för 20 mk. skålpundet. I några enskilda butiker kan socker t. o. m. köpas för 23 mk. skålpundet.

Utlandet.

Sverige.

Samhällshjälp har konstituerats.

Onsdagen den 6 juli konstituerades i Stockholm föreningen "Samhällshjälp", en organisations som har till ändamål att frivilligt ställa till statsmyndighets förordande arbetskraft och materiel för avvärjandet i nödig och möjlig mån av de olägenheter som framkallas av arbetsnedläggelse (strejk eller lockout), av naturtilldragelse eller av annan orsak. Detta gäller antingen då avbrott sker helt eller väsentligen i tillgodoseendet av sådana ett samhälles allmänna vitala behov som upprätthållandet av kommunikatio-

ner, tillförsel av vatten, gas och elektricitet, tillgodoseendet av sjukvård, brandskydd och renhållning eller tillhandahållandet av livsfrönödenheter eller då fara hotar för förstörande eller skapande av för sådana allmänna samhällsbehov avsedda anläggningar, materialier och produkter eller råvaror.

Till medlemmar av styrelsen utsågos frih. K. Langenskiöld, f. revisionssekreteraren G. Berg, lektor K. Starbäck, överstelöjtnant A. Norinder, ingenjör Th. Thelander och direktor P. Bergholm. Revisorer blevo direktör Lambert-Meuller och krigsrådet Morton.

Den nya organisations träd i verksamhet endast på begäran av regeringen eller konungens befallningshavande.

Den internationella arbetsbyrån

har samlats i Stockholm. Förhandlingarna började den 5 juli i riksdagshuset. Ett flertal viktiga arbetarlagstiftningsfrågor, såsom lantarbetar-, emigrations- och arbetslöshetsfrågor, äro under förberedelse för konferensen i höst.

Göteborgsmässan

öppnades den 4 juli med en enkel ceremoni. Anslutningen var i år betydligt mindre än i följ. Dock hade omkr. 450 försäljare anmält sig.

Finland.

D:r Axel Lille död.

Jordfästning den 6 juli.

Axel Lilles jordfästning blev en stämningsfull svensk minneshögtid under oerhörd anslutning av yänner och korporationer från alla delar av Svensk-Finland. Bisättningsakten försiggick i gamla kyrkan, där griftetalet hölls av professor Rosenqvist. Svenska studenter stodo vakt vid kistan med sina standar. Den första kransen nedlades av förra riksföreståndaren Mannerheim. Sven

ska folkpartiet, vars grundläggare Axel Lille var, företräddes av bankdirektör von Rettig och generalsekreteraren Colliander. Den förstnämnde talade varma avskedsord å svensk-folkets vägnar och på svenska riksdagsgruppens vägnar uppträdde professor Furu-hjelm, som erinrade om Lilles insats i Finlands parlamentariska liv. Därpå smyckades kistan med blommor från så gott som samtliga svenska sammanslutningar i Finland. Kransar nedlades vidare från svenska publicistklubben samt från olika svenska tidningar m. fl. Kistan bars av journalister och studenter till graven, dit menigheten följde till fots. Den av den bortgångne önskade blomsterfonden har rönt livlig anslutning med bidrag från alla håll.

Protest från Ålands folk genom tinget.

Landstinget bibehålles såsom organ för befolkningen.

Ålands landsting sammanträdde i Mariehamn, varvid de åländska Genevedelegerade Johannes Erikson och Carl Carlsson närvaro samt avgåvo fullständig redogörelse för Ålandsfrågans slutbehandling i Geneve och sina intryck däriifrån.

Landstinget beslöt, enligt vad Dagens Nyheter meddelar, avge protestdeklaration i anledning av den oförrätt som det anser övergått Ålands folk, och uppdrog åt sitt verkställande utskott att uppsätta denna deklaration.

Tillsvidare kommer landstinget att såsom hittills funktionera såsom organ för Ålands befolkning.

Vapenvila har ingåtts på Irland.

London T. T. från Reuter. Itелеgram. Officiellt meddelas att överenskommelse träffats om att fientligheterna på Irland skola upphöra från och med den 11 juli.

Överenskommelsen träffades efter ett erbjudande som Lloyd George

gjort och ett gynnsamt svar från De Valera.

Irlandsfrågan inför avgörande.

Irlands president De Valera har förklart sig redo att möta Loyd George i London för ett definitivt ordnande av den irländska frågan. Sammanträffandet försiggick också redan den 14 dennes och den 15 öppnades den egentliga konferensen, i vilken sinnfeinare, Ulster repr. och regeringsombud deltaga. Under tiden har vapenvila, vars bestämmelser noggrant iakttagas på båda sidorna, ingåtts. Britannien och Irland gå varann till mötes för att, såsom De Vallera i sitt svar till Loyd George uttrycker sig, få slut på århundradens konflikt mellan dessa två öars folk och upprätta förbindelser, som karaktäriseras av grannsämja och harmoni. Irlands kamp för sin självstyrelse har varit mycket lång och hård. Historien talar om hemska minnen — Britanniens förtryck har minsann icke varit lätt för de frihetsälskande irländarne. Dagens Nyheter ger för den 10 dennes en återblick över kampen för Irlands självstyrelse. I överblicken nämnes om striderna under Elisabet i början av 1600-talet, då en stor del av Ulster utrotades och ersattes med kolonister från England och Skottland, som togo den konfiskerade jorden i besittning, och sedan genom Cromwell och Vilhelm av Oranien, vilka hänsynslöst följde samma värv och tvungo irländarna att i tiotusental emigrera, samtidigt med att de hemmavarande berövades sin jord och nedsattes till rättslösa proletärer; hela Irland under ett århundrade styrt med tvångslagar — var finner man mörkare kapitel i hävderna? Och sedan — som inledning till det förra århundradet — upphävandet av det irländska parlamentet och dess införlivande med det en-

gelska, en akt tillkommen under den mest skamlösa korrupcion. Men därmed är historien långt ifrån slut. Vi ha 1800-talet med dess strypande av den irländska industrien till den engelskas förmån, hungeråren på 1840-talet, som krävde mer än en miljon offer, medan godsägarnas spannmålsbörda lugnt skeppades över till England. Här talar statistiken sitt vältaliga språk: Irlands befolkning, som år 1845 översteg 8 1/4 miljoner, var vid sista folkräkningen för tio år sedan nere på 4 1/3 miljoner, medan miljoner irländare äro spridda över allt i Amerika och de brittiska världena på andra sidan världshaven.

Vem kan undra på om det under sådana förhållanden på Irland uppstått en folkrörelse av oerhörd styrka, som kräver för Irland att vara herre i eget hus, utan Englands förmynderskap? Den första irländare som efter "korrupsionsakten" som berövade Irland dess egna parlament, med kraft uppträdde som förkämpe för Irlands rättigheter och denna akts upphävande var O'Connell, som visserligen ej nådde detta mål, men dock vann en rad framgångar, bl. a. rätten för katoliker att sitta i unionsparlamentet, varigenom det katolska Irland erhöi möjligheten att sända de representanter det självt ville välja. Nästa period ansluter sig till de båda namnen Gladstone och Parnell.

Före Parnells framträdande hade Gladstone visserligen genomfört en del betydelsefulla reformer, såsom den anglikanska statskyrkans upphävande på Irland år 1869 och jordlagen år 1870, vilken avsåg att tillvarata arrendatorernas rätt, men det var dock först genom Parnells framträdande på arenan år 1880 såsom chef för både den irländska jordliga och det irländska home-rulepartiet som Irlands krav på självstyrelse kom att intaga den dominerande plats i den brittiska

inrikespolitiken som det haft och har till denna dag.

År 1886 bildar märkesstenen i Irlands kamp. Då framlade Gladstone sin första homerulebill med förslag om att Irlands representation i parlamentet i Westminster skulle upphöra och i stället bildas ett irländskt parlament i Dublin, i vilket beskattnings- och lagstiftningsrätt dock gjordes vissa inskränkningar till riksenhetens förmån. Vidare framlade han ett förslag om jordexpropriation i stor skala på Irland.

Alltsedan dess och ända till världskrigets utbrott har frågan för eller mot homerule stått i medelpunkten för den brittiska inrikespolitiken; de irländska rösterna ha, med vissa undantag då majoriteten var för stor, alltid måst tas med i räkningen, och de ha aldrig släppt kravet. Slutligen, kort före världskriget, tycktes frågan stå inför sin lösning, då irländarnas ledare, John Redmond, gav sitt partis anslutning till Aspuiths homerulebill av 1912, i motsats till den ytterlighetsgrupp som ej ville veta av annat än fullständig skillsmässa från brittiska riket och som hade sin ledande själ i Sinn Fein. Men nu kom motståndet från annat håll, inom Irland självt. Sedan homeruleakten väl antagits organiserade sir Edward Carson, själv representant för Ulster, år 1914 en väpnad aktion mot dess ikraftträdande. Så kom världskriget. Under detta inträffade den av Sinn Fein dirigerade resningen på Irland, med formliga gatustrider i Dublin, konspiration för att få tysk hjälp för Irlands frigörelse och alla dess förvecklingar som ännu äro i friskt minne. Resningen spridde sig så småningom över hela Irland och England nödgades där hålla en hel armé till dess undertryckande. Ulster framtvang en delning av Irland, med två parlament, ett i Belfast och ett i Dublin, båda med lika befo-

genheter. Förhållandena i Irland ha under senaste året haft karaktären av öppet inbördeskrig, och parlamentet i Dublin har aldrig kunnat träda i verksamhet, emedan alla de av folket i Sydirländ valda representanterna vägrat infinna sig, blott fyra representanter för Dublins universitet kommo tillstådes vid öppningsceremonien.

På denna punkt stodo alltså sakerna när Lloyd George utfärdade sin inbjudning till De Valera, som denne nu antagit.

Från sammanträdet i Riga.

Ministermötet i Riga, i vilket deltog Estlands, Lettlands och Lithauens utrikesministrar jämte andra representanter, och som öppnades den 11 juli, har gett tillfredsställande resultat. Man har fattat beslut i frågorna: ömsesidigt utlämnande av brottslingar, internationell privaträtt, konsular- och post-telegrafförbindelser förbindelser. Bestämmelserna äro gemensamma för de tre staterna. Samtidigt utarbetar en delegation kontrakt för internationell järnväg. — För behandling av andra viktiga gemensamma ekonomiska frågor, kommer en konferens i den närmaste framtiden att avhållas i Reval av resp. länders ekonomiministrar.

Vad gruvarbetarstrejken i England kostar.

Statskassan har haft 8,585,000 pund i direkta utgifter.

U. T. MacNamara har i underhuset förklarat att under gruvarbetarstrejken 70 miljoner arbetsdagar gått förlorade. Under strejken har statskassan haft följande utgifter: för militären och inkallandet av reserven 7 miljoner pund sterling, till flottan 1,225,000 pund, till luftstridskrafterna 330,000 pund och för den tekniska nödhjälpen 30,000 pund,

vertill kommer regeringens bidrag på 10 miljoner pund sterling.

Tsarslotten på Krim bli sanatorier.

Moskva. Rosta. Radio. Folkkommissarien för sundhetsvården på Krim, Semasjko, har meddelat en av Rostas medarbetare att de forna tsar- och adelspalasterna till hösten komma att inredas till nya sanatorier för tjugufem tusen sjuka. Från Rysslands alla städer komma sjuka arbetare till Krim. På landsgodset Haspra, som förut tillhörde grevinnan Panini, har ett sanatorium öppnats för hela världens skiftställare. Det skall bära Tolstojns namn.

Kolerä i Ryssland.

Ryssland hotas av en ny fara, skriver "Edasi" av den 6 juli, nämligen koleran. Till den 25 juni ha registrerats 6.000 kolerafall. De nuvarande svåra levnadsomständigheterna göra, att koleran med lätthet och hastighet sprider sig. Det är verkligen en fara till för det utsultna och utplundrade Ryssland.

En biblisk stad, som skall utgrävas.

Det kananeiska Bet-Sean öster om slätten Jisreel.

Palestinas regering har givit Pennsylvanina Universitys museum tillåtelse att företaga utgrävningar vid byn Beisar, det bibliska Bet-Sean öster om slätten Jisreel och 20 engelska mil söder om sjön Genesaret. Arbetet har börjat under ledning av arkeologen Fisher vilken förklarar sig hoppas kunna bringa i dagen rester av minst sju städer, som efter varandra stått på denna plats.

Bet-Sean omtalas i Domareboken som en kananeisk stad, vilken ej kunde intagas av israeli-

terna. På dess murar upphängde filisterna konung Sauls och hans söners lik efter Israels nederlag på slätten Jisreel, och staden tycks ha erövrats av israeliterna först på Salomos tid. Den kallades på den grekiska tiden Skytepolis, varav man slutit, att den på 600-talet f. Kr. erövrats av skyter. Dess arabiska namn är Beisan, och på korstågstiden utgjorde den ett län i furstendömet Galileel under konungariket Jerusalems överhöghet. Ruiner av tempel och en amfiteater finnas där, men ha hittills ej närmare undersökts.

Polen strävar efter samförstånd med Tyskland.

U. T. Polska utrikesministern Skirmundt har mottagit United

Telegraphs representant och för honom vid ett längre samtal uttalat sig angående förhållandet mellan Polen och Tyskland.

Skirmundt framhöll framför allt den fredsvilja som polska regeringen är besjälad av och sade att hans strävanden skulle framför allt gå ut på att uppnå ett samförstånd och en modus vivendi mellan Tyskland och Polen. Särskilt var detta nödvändigt i ekonomiskt avseende. Trots ett visst motstånd i de politiska kretsar vilka ej inse att en ekonomisk bojkott mot Polen betyder en försämring av Tysklands transiterings- och handelsmöjligheter med Ryssland, var polska utrikesministern övertygad om att det ögonblick ej är långt avlägset då Tyskland kommer att inse nödvändigheten av ett gott förhållande till Polen såväl

i ekonomiskt som i politiskt avseende.

På en fråga om Polens ekonomiska situation yttrade Skirmundt: — Den pessimism som lätt kan gripa en vid läsningen av de tyska tidningarna är orgundad. Det finns intet tvivel om att Polens ekonomiska situation ingalunda är lysande sedan landet i sju år tillbaka är hårt medtaget av kriget. Men man märker dock alltmera en förbättring i transportväsendet (och i exporten. Utsikterna till en lysande skörd få ej håller underskattas då det är tal om en ekonomisk förbättring. Man kan därför hysa berättigade förhoppningar att Polen i ekonomiskt och finansiellt avseende skall övervinna svårigheterna.

Schwedische Briefmarkenhandlung

(Innehavare Wilhelm Liljencrantz)

Institutgat. 3.

Köper och säljer frimärken av
alla slag.

Specialitet:
baltiska och ryska märken.

Gynna
Svenska Frimärksaffären.

En lokal

på två rum och kök i stadens centrum sökes av
hygglig familj.

Skriftliga svar med angivande av villkor sändas till denna tidnings expedition under märket

“Liten familj“.

Svenska skolan i Reval

början sin femteårs kurs

== onsdagen den 1 september. ==

I år kommer skolan att arbeta med 5 klasser.

Anmälningar till första (lägsta) klassen mottagas ävensom närmare upplysningar lämnas på Riddaregatan 3 efter den 15 augusti måndagar och torsdagar kl. 6 — 8 e. m.

Kustbons prenumeranter

bedjas på det enträgnaste insända

prenumerationsavgifterna

för de gångna månaderna och även för de kommande om de icke gjort det redan, ty tidningen är i stort behov av pengar.

Redaktionen.